



PŘEDSEDA ČESKÉ ADVOKÁTNÍ KOMORY

V Praze dne 28. května 2014

čj.: 07-055/2014

Vážená paní ministryně,

dovoluji si Vás oslovit v souvislosti s návrhem zákona, kterým se mění zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, jež byl rozeslán do připomínkového řízení v květnu t. r. pod č.. j. MSP-88/2014-LO-SP/8.

Česká advokátní komora si po zvážení věci dovoluje vznést několik připomínek především ke koncepci navrhované úpravy:

Ač s ohledem na požadavek transpozice evropských norem bylo přijetí zákona č. 418/2011 Sb., považováno za nutné, rozšiřování trestní odpovědnosti právnických osob by mělo nadále sledovat kromě požadavků evropské úpravy i principy vlastní našemu právnímu řádu a nepodvolovat se některým proklamativním společenským tendencím.

Jedním z těchto principů, na nichž je vybudován náš právní řád, je princip ultima ratio trestní represe, sice přímo nezakotvený ústavním řádem, nicméně považovaný za jeden ze základních pilířů právního státu (srv. např. rozsudek Nejvyššího soudu 5 Tdo 764/2009 ze dne 29. 7. 2009, shodně i judikatura Ústavního soudu). Navrhovaná novela ustanovení § 7 zák. č. 418/2011 Sb., však z tohoto principu nevychází, nýbrž naopak rozšiřuje dopady trestní represe na neurčitý počet jednání právnických osob, tedy daleko za hranice požadavků evropské úpravy a bez bližšího odůvodnění nezbytnosti takového kroku.

Navrhovaný negativní výčet je přitom široký pouze zdánlivě a zahrnuje skutečně jen ta jednání, kde objektivně není možné uvažovat o právnické osobě jako subjektu trestné činnosti, ve zbytku však jde skutečně o rozšíření potenciální penalizace obchodněprávního jednání, které není předvídatelné ani pro subjekty obchodního práva, tím méně pak pro orgány činné v trestním řízení. Dovoluji si vyslovit přesvědčení, že úmyslem předkladatele není obecná penalizace obchodněprávní činnosti, nicméně takového kroku může být velmi snadno zneužito.

Takový krok s ohledem na znamenání principu pak není žádným způsobem odůvodněn a není jej ani možné za odůvodnitelný považovat. V tomto ohledu důvodová zpráva uvádí jen několik příkladů možné odchylky v chápání tzv. přeshraničních trestných činů, přitom

jde o zásadní koncepční posun principů trestního práva obecně, nikoliv pouze u dvou nebo tří zde vyjmenovaných. Závěry zde uvedené nelze považovat za objektivní potřebu takové úpravy (shodně jako hodnocení dopadů úpravy, jež dle mého nevychází z relevantních údajů).

Dovoluji si poukázat na závěry Nejvyššího soudu ve shora uvedeném rozsudku, jež přílehavě konstruuje přístup, jenž by měl být ve vztahu k trestnímu právu zachován především: „Princip subsidiarity trestní represe vyžaduje, aby stát uplatňoval prostředky trestního práva zdrženlivě, to znamená především tam, kde jiné právní prostředky selhávají nebo nejsou efektivní.“. Odůvodnění návrhu však mluví o politickém, nikoliv odborném zadání a jakkoliv je třeba takové zadání považovat za závažné, nemůže vyvážit odbornou stránku posouzení, které se však návrhu nedostalo, nebo v něm není uvedena.

Z důvodů shora naznačených pak vznáším jménem České advokátní komory připomínku ke zvolené koncepci, neboť podle našeho názoru nerespektuje v plné míře principy právního státu a není ji možné ani z hlediska závazných legislativních pravidel považovat za řádnou a úplnou.

Nicméně Česká advokátní komora se diskusi o rozšíření trestní odpovědnosti právnických osob nebrání, měla by však nastat na základě řádného a odborného zhodnocení skutečné nezbytnosti takové úpravy a jejích jednotlivých kroků ve vztahu k požadavkům koncepce a celistvosti našeho právního řádu. Z tohoto důvodu považujeme za vhodné, návrh zákona v této podobě nepředkládat a přepracovat jej ve světle uvedených připomínek.

S pozdravem

JUDr. Martin Vychopeň

***Vážená paní
prof. JUDr. Helena Válková, CSc.
Ministryně spravedlnosti České republiky
Vyšehradská 16
128 10 Praha 2***